

Вектор спрямування сучасного суспільства на інформатизацію спричинив революцію у сфері сервісу, де послуга для виробників стає не менш важливою умовою та чинником отримання прибутку, як і сам матеріальний продукт. Інтернет магазини, що функціонують на інтернет платформі є по своїй природі інформаційною службою, яка діє в обох напрямках, основною задачею якої є донести до споживача усю інформацію, яку він потребує, а також можливість отримати інформацію в зворотному напрямку, щоб вчасно відреагувати на його зауваження. Подальша спрямованість електронної комерції на персоналізований підхід щодо споживачів, може призвести до значних відмінностей між конкурентами і створити нову форму монополії та ріст цін за надання індивідуальних послуг. При чому, споживач буде готовий платити за отримання, важливих для нього переваг, таких як імідж інтернет магазину, що автоматично дорівнює ступеню довіри на асиметричному електронному ринку, постійний зв'язок, який підтримує інтернет магазин пропонуючи нові товари, та програму лояльності своїм клієнтам, тощо. Підприємство також буде змушене підвищити ціни, щоб покрити витрати на спрямованість на персоналізацію.

Цей факт підтверджується історією створення та розвитку найкрупнішого у світі інтернет магазину amazon, який сьогодні задає тон усьому електронному торговому сектору. Орієнтованість на споживача, вдосконалення технологічних процесів у своїй роботі дозволили amazon зайняти панівне положення.

Загроза створення монополій в електронній комерції можлива також внаслідок неврегульованого законодавства в сфері міжнародної економічної співпраці, про що наразі активно обговорюється в глобальній мережі [3]. З одного боку міжнародне співробітництво націлене на збільшення товарообороту, а з іншого виробник прагне захистити свої авторські права на товар, та здійснювати продаж товару на території України через власних дистриб'юторів, в інтересах яких запобігти конкуренції, що може призвести до монополізації ринку зарубіжними виробниками.

Монополія традиційно завжди розглядалася як антипод конкуренції, разом з тим вона відіграє неоднозначну роль в ринковій економіці. З одного боку монополія перешкоджає конкуренції, а з іншого, успіх фірм, що досягли на ринку привілейованого положення спонукає інших підприємців до конкуренції. Зосередження капіталу та ресурсів в руках монополістичних структур дають можливість розвивати та впроваджувати науку та інновації. Проте діючи у власних інтересах, монополіст часто порушує правила поведінки на ринку, тому електронна комерція потребує державних правових механізмів, які б захищали інтереси підприємців та споживачів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Чи загрожує Україні монополія на ринку електронної комерції з боку інтернет-магазинів. URL: <https://minfin.com.ua/blogs/pcshop/38333/> (дата звернення: 17.05.2018) .
2. Економічна теорія. А.М. Андрищенко та ін. К.: Центр учбової літератури, 2009. 520 с.
3. Війна магазинів і загроза монополій. Що приховано за гучною заявою про обмеження імпорту. URL: <https://tsn.ua/groshi/viy-na-magaziniv-i-zagroza-monopoliy-scho-prihovano-zaguchnoyu-zayavoyu-pro-obmezheniya-importu-938943.html> (дата звернення: 17.05.2018) .

УДК 005.92:004.63:338.43

СТАДНІК Л.І., канд. екон. наук,
Білоцерківський національний аграрний університет

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Розглянуто проблеми документування господарських операцій, підходи до організації внутрішнього і зовнішнього електронного документообігу в сільськогосподарських підприємствах. Наведено переваги запровадження електронного документообігу. При застосовуючи комп'ютерних технологій, доцільно автоматизувати документообіг по окремих групах об'єктів обліку.

Ключові слова: сільськогосподарське підприємство, первинні документи, документування, бухгалтерський облік, документообіг, електронний первинний документ, комп'ютеризація обліку.

На даний час сільськогосподарське підприємство може досягнути успіхів лише при умові своєчасності і правдивості інформації яка знаходиться у первинних документах. Адже у господарствах, які використовують традиційний підхід щодо документування фінансово-господарських операцій, тобто використовують тільки паперові носії, немає можливості одержувати оперативну і якісну інформацію для приймання управлінських рішень. Документообіг — це рух службових документів в установі від часу їх створення чи одержання до часу завершення виконання або надсилання.

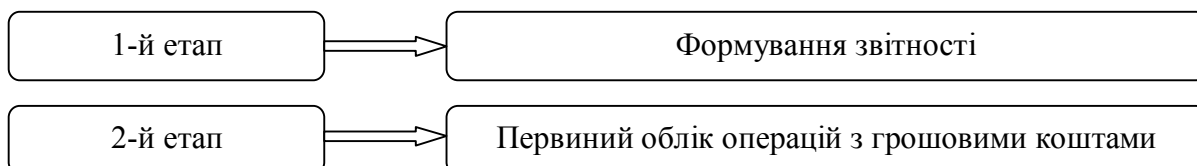
Проблеми документування господарських операцій уже досліджували і викладали у своїх працях такі вчені як В. Сопко, М. Пушкар, Ф. Бутинець, Л. Нападовська, В. Палій, Б. Нідзл та ін. Разом з тим мало уваги приділялося переходу ведення документації з паперової в електронну форму, зокрема в умовах застосування комп'ютеризації і інформаційних систем.

В даний час менеджмент підприємства тісно пов'язаний з документообігом, а тому вони являються взємозаленими. На багатьох підприємствах уже практикується подання податкової звітності в електронному вигляді, але первинна документація в основному ведеться на паперових носіях. Слід зауважити, що діюче законодавство допускає ведення первинної документації в електронному вигляді.

В умовах застосування інформаційних технологій обліку набувають іншого змісту такі елементи методу бухгалтерського обліку, як: звітність, документування та інші.

Форму обліку, що передбачає створення електронних первинних документів, облікових реєстрів, звітів та надання їм юридичної сили можна назвати електронною формою обліку. Адже основою електронної форми обліку є електронний первинний документ, який має юридичну силу, що отримана за допомогою електронного підпису і не потребує дублювання в паперовому вигляді. Ці електронні первинні документи можуть передаватися за допомогою електронних засобів зв'язку і в разі необхідності створюється будь-яка кількість копій електронного первинного документу, кожен з яких буде мати повну юридичну силу. Електронні первинні документи узагальнюються і систематизуються на технічних носіях інформації, утворюють електронні бази даних, які об'єднані між собою в єдину інтегровану базу даних фактів фінансово-господарської діяльності підприємства [1].

Перед автоматизацією облікового документообігу необхідно з початку запровадити один із програмних бухгалтерських комплексів, який би дав можливість комп'ютеризувати аналітичний і синтетичний облік, звітність. Застосовуючи комп'ютерні технології, можна автоматизувати документообіг чергово по окремих групах об'єктів обліку (Рис. 1).

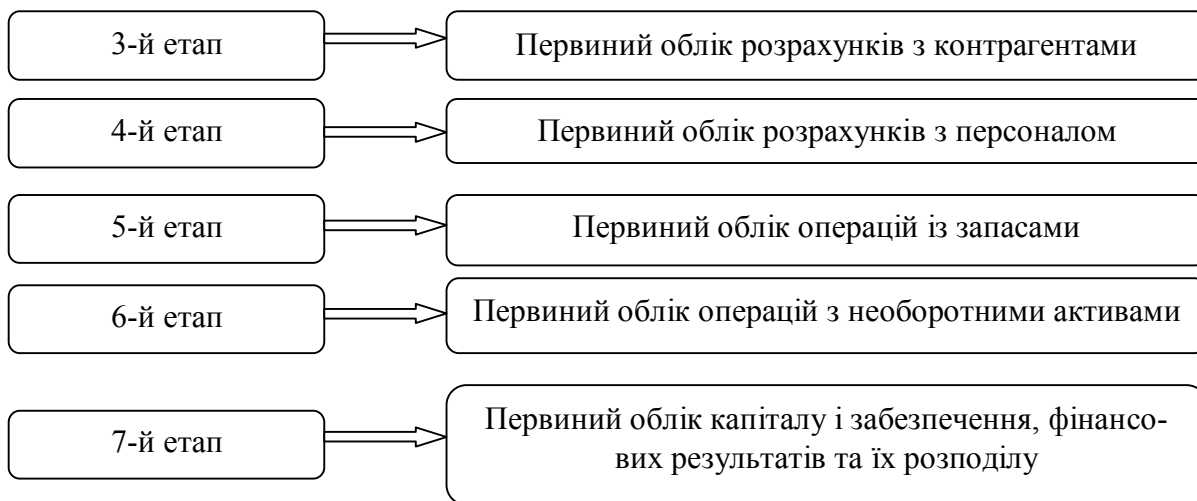

Рис. 1– Етапи автоматизації документообігу по окремих групах об’єктів обліку

З метою пришвидшення руху електронних документів, на нашу думку доцільним було б зменшити кількість виконавців при їх заповненні, підвищивши при цьому відповідальність службових осіб. Керівники, облікові працівники і матеріально-відповідальні особи, які мають право приймати, створювати і передавати електронні документи, повинні мати в користуванні комп’ютерну техніку з виходом до мережі Інтернету. Для підтвердження документів при контактах з контрагентами доцільно застосовувати цифровий підпис. У документообігу всередині сільськогосподарського підприємства цифровий підпис, на нашу думку, не є обов’язковим до застосування, але у програмному забезпеченні повина бути можливість ідентифікації особи відповідальної за приймання, формування, виконання та передачу документу у бухгалтерію.

Комп’ютеризація сприяє працівникам обліку та менеджменту підприємства своєчасно одержувати якісну інформацію. Адже звітність є необхідною не тільки для зовнішніх користувачів, а й для внутрішніх. Разом з тим, у кожній комп’ютерній програмі бухгалтерського обліку є вмонтований генератор звітів. Він функціонує таким чином, що кожна форма звіту складається, як правило, з бланку звіту та імен змінних у його графах.

Як висновок, перевагою електронного документообігу є можливість одержувати якісні документи з оперативною швидкістю. Форму документа з паперового носія можна перенести на електронний, розмістивши передбачені таблиці, реквізити. Інформацію з електронного документу можна ввести до інших документів, а сам документ може передаватися по внутрішній мережі.

Основою функціонування комплексної інформаційної системи підприємства є ведення повного електронного документообігу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Томчук В.В. Облік грошових потоків при застосуванні електронних форм обліку. Збірник наукових праць ВНАУ: Економічні науки. 2012. № 3 (69), Том 2. URL: <http://econjournal.vsau.org/files/pdfa/775.pdf> (дата звернення 15.05.2018).

УДК:681.3:339.138

ТРОФИМЧУК М.І., канд. екон. наук
Білоцерківський національний аграрний університет